

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7
tel.: 234 665 111, fax: 234 665 444
posta@uouu.cz, www.uouu.cz

Čj. SPR-2298/10-70

ROZHODNUTÍ

Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů jako odvolací orgán příslušný podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a podle § 52 odst. 1 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, rozhodla s přihlédnutím k § 2 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů podle ustanovení § 152 odst. 6 písm. a) a ve spojení s § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, takto:

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů, č. j. SPR-2298/10-56, ze dne 27. dubna 2016 **se mění tak**, že ve výroku se slova „za což se mu v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. ukládá pokuta ve výši 200.000 Kč (slovy dvě stě tisíc korun českých)“ nahrazují slovy „**příčemž od uložení správního trestu se upouští**“. **Ve zbytku se napadené rozhodnutí potvrzuje.**

Odůvodnění

I. Rekapitulace dosavadního řízení

[1] Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. c), d) a e) zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů dětí, žáků a studentů bylo zahájeno oznámením Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“), které bylo účastníku řízení, České republice – Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „účastník řízení“), doručeno dne 9. dubna 2010. Podkladem pro zahájení řízení byl kontrolní protokol zn. INSP1-0690/09-21/BYT ze dne 3. prosince 2009, včetně spisového materiálu shromážděného v rámci kontroly provedené u účastníka řízení ve dnech 5. února až 30. listopadu 2009, a rozhodnutí předsedy Úřadu o námitkách proti kontrolnímu protokolu zn. INSP1-0690/09-24 ze dne 19. března 2010.

[2] Správní orgán prvního stupně vydal dne 30. června 2010 rozhodnutí zn. SPR-2298/10-15, kterým byla účastníku řízení uložena pokuta ve výši 800.000 Kč za spáchání správních deliktů podle § 45 odst. 1 písm. c), d) a e) zákona č. 101/2000 Sb. Účastník řízení proti uvedenému rozhodnutí podal rozklad, který předseda Úřadu svým rozhodnutím zn. SPR-2298/10-22 ze dne 1. listopadu 2010 zamítl.

[3] Následně účastník řízení podal žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který žalobě vyhověl a rozsudkem čj. 9 A 1/2011-93 ze dne 31. března 2015 výše uvedené rozhodnutí předsedy Úřadu o zamítnutí rozkladu zrušil a věc vrátil Úřadu k dalšímu řízení.

[4] Předsedkyně Úřadu rozhodnutím čj. SPR-2298/10-34 ze dne 17. září 2015 zrušila rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zn. SPR-2298/10-15 ze dne 30. června 2010 a věc mu vrátila k novému projednání s tím, že by se měl zabývat skutkovým a právním posouzením daného zpracování údajů z hlediska jednotlivých skutkových podstat odpovídajících správních deliktů a dostatečným odůvodněním rozhodnutí týkajícího se posouzení činnosti účastníka řízení.

[5] Dne 2. prosince 2015 vydal správní orgán prvního stupně rozhodnutí čj. SPR-2298/10-44, kterým účastníku řízení za spáchání správních deliktů podle § 45 odst. 1 písm. c), d) a e) zákona č. 101/2000 Sb. uložil pokutu ve výši 800.000 Kč. Rozhodnutí bylo opět napadeno rozkladem účastníka řízení, na základě kterého předsedkyně Úřadu dne 18. února 2016 rozhodnutím čj. SPR-2298/10-51 napadené rozhodnutí opět zrušila a věc vrátila správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

[6] V novém rozhodnutí čj. SPR-2298/10-56 ze dne 27. dubna 2016 dospěl správní orgán prvního stupně ve výroku v bodě I. k závěru, že účastník řízení tím, že zpracovával citlivé osobní údaje vypovídající o druhu zdravotního postižení, druhu dalšího zdravotního postižení a příznaku souběžného postižení více vadami, porušil povinnost stanovenou v § 9 zákona č. 101/2000 Sb., čímž spáchal pouze správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Za tento správní delikt uložil účastníku řízení pokutu ve výši 200.000 Kč. Další porušení zákona nebylo účastníku řízení prokázáno (výroky II. a III. rozhodnutí).

[7] Skutková podstata správního deliktu byla dle napadeného rozhodnutí naplněna tím, že účastník řízení shromažďoval citlivé údaje o zdravotním stavu konkrétních žáků či studentů. Údaje byly shromažďovány ve dvou oddělených souborech, přičemž u jednoho žáka či studenta byly v obou souborech shromažďovány obdobné údaje. V jednom ze souborů byl dotčený subjekt označen rodným číslem, ve druhém souboru bylo rodné číslo nahrazeno kódem žáka určeným pro jeho jednoznačnou identifikaci a vyloučení duplicit. K takovému shromažďování citlivých údajů podle napadeného rozhodnutí účastník řízení nedisponoval žádným právním titulem z taxativního výčtu právních titulů pro zpracování citlivých osobních údajů uvedených v § 9 zákona č. 101/2000 Sb.

[8] Účastník řízení podal proti tomuto rozhodnutí rozklad, který byl rozhodnutím předsedkyně Úřadu č. j. SPR-2298/10-61 ze dne 21. června 2016 zamítnut.

[9] Toto druhoinstanční rozhodnutí Úřadu posléze účastník řízení napadl správní žalobou u městského soudu, který svým rozsudkem č. j. 10 A 150/2016-26 ze dne 19. září 2019 žalobu účastníka řízení zamítl.

[10] Městský soud dospěl k závěru, že přímo aplikovatelné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) nařízení č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen „nařízení“), jež nabylo účinnosti dnem 25. května 2018, z hlediska postižitelnosti jednání účastníka řízení nic nemění, přičemž však za protiprávní jednání, za něž byl účastník řízení v předmětném případě postihnut, (tedy nově porušení článku 9 nařízení), nestanoví nařízení nižší horní hranici pokut, neboť v článku 83 odst. 5 stanovuje, že za porušení zásady pro zpracování, včetně podmínek týkajících se souhlasu podle článků 5, 6, 7 a 9 nařízení, lze uložit správní pokutu až do výše 20.000.000 EUR. Městský soud proto konstatoval, že příslušnou novou právní úpravu nelze považovat za příznivější pro účastníka řízení.

[11] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal účastník řízení kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, kterou opřel o kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Účastník řízení v kasační stížnosti mimo jiné poukázal na ustanovení § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, podle kterého by Úřad měl upustit od uložení správního trestu, jde-li o orgány veřejné moci a veřejné subjekty usazené v daném členském státě (čl. 83 odst. 7 nařízení). Dále účastník řízení uvedl, že městský soud nesprávně právně posoudil i otázku uložení sankce stěžovateli, kdy pozdější právní úprava zavedená zákonem o zpracování osobních údajů neumožňuje uložit sankci za správní delikt orgánu veřejné moci a byla by tak pro účastníka řízení, v případě závěru, že i přes zvážení nové právní úpravy se stěžovatel dopustil správního deliktu, zjevně příznivější.

[12] Úřad ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázal zejména na skutečnost, že účinky ustanovení § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb., tedy zákonem nařízeného obligatorního upuštění od uložení správního trestu veřejným subjektům (tj. správcům a zpracovatelům uvedeným v čl. 83 odst. 7 nařízení) v podstatě zakládají manifestní nerovnost subjektů před zákonem, jež by byla obtížně ústavněprávně obhajitelnou. Úřad jako nezávislá instituce při přijímání nového legislativního ustanovení o upuštění od postihu veřejných subjektů byl pro zachování tehdejšího legislativního stavu (pokuta maximálně 10 milionů Kč), a to z toho důvodu, že se tento systém pro státní orgány (jako významnou podmnožinu veřejných subjektů) v minulosti osvědčil, zejména z hlediska odpovědnosti konkrétních zaměstnanců, a jeho zachování by nebylo natolik disproporční ve vztahu k odpovědnosti podnikatelských subjektů, jak je tomu nyní. Podnikatelské subjekty při porušení ochrany osobních údajů jsou vystaveny pokutám až 20 mil. EUR. Přitom je notoricky známo, že státní orgány rovněž disponují a zpracovávají enormní množství osobních údajů občanů, navíc mnohdy i v kritických informačních systémech. Specifický charakter takto koncipovaného zmírnění zákona by měl vylučovat podřazení věci pod rozsah ústavněprávní zásady dle čl. 40 odst. 6 Listiny v rámci správního soudnictví. I v rámci přechodných ustanovení v § 66 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb., zákonodárce stanovil, že „řízení zahájená podle zákona č. 101/2000 Sb., která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 101/2000 Sb.“ Je tedy zjevné, že zákonodárce dal před případnou příznivější právní úpravou (v závislosti na jednotlivých subjektech) přednost právní jistotě účastníků řízení.

[13] Nejvyšší správní soud svým rozsudkem č. j. 4 As 376/2019-31 ze dne 11. února 2020 zrušil jak rozsudek městského soudu č. j. 10 A 150/2016-26 ze dne 19. září 2019, tak rozhodnutí předsedkyně Úřadu č. j. SPR-2298/10-61 ze dne 21. června 2016 a věc vrátil Úřadu k dalšímu řízení.

[14] Ve výše uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že v posuzovaném případě nelze považovat napadený rozsudek městského soudu za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů dle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Dále pak v bodě 23 svého rozsudku uvedl, že účastník řízení v kasační stížnosti nerozporoval, že by se v projednávaném případě dopustil přestupku dle § 45 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů spočívajícího v tom, že zpracovával citlivé údaje o zdravotním stavu konkrétních žáků či studentů bez jejich souhlasu. Výše uvedenému přestupku dle Nejvyššího správního soudu odpovídá v nové právní úpravě přestupek dle § 62 odst. 1 písm. b) zákona o zpracování osobních údajů ve spojení s čl. 9 odst. 1 nařízení. Dle § 62 odst. 5 zákona o zpracování osobních údajů pak ve spojení s čl. 83 odst. 7 obecného nařízení Úřad upustí od uložení správního trestu, jde-li o správce a zpracovatele, který je orgánem veřejné moci.

[15] Kasační stížnost však Nejvyšší správní soud uznal důvodnou pro nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. K tomu Nejvyšší správní soud blíže uvedl, že městský soud pochybil, když nezohlednil příznivější právní úpravu svědčící ve prospěch stěžovatele (účastníka řízení), kdy mu nelze dle § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů ve spojení s čl. 83 odst. 7 nařízení jakožto orgánu moci veřejné uložit správní trest. S ohledem na následnou změnu právní úpravy musí Úřad v novém rozhodnutí zohlednit pozdější příznivější úpravu svědčící ve prospěch účastníka řízení v souladu s čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod.

[16] Dle názoru Nejvyššího správního soudu tedy, přestože pro účastníka řízení příznivější právní úprava vešla v účinnost až po právní moci žalobou napadeného správního rozhodnutí, měl městský soud v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt, tuto příznivější právní úpravu aplikovat v souladu s usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 104/2013-46 ze dne 16. listopadu 2016.

[17] Ohledně námitky účastníka řízení, že by mu mohl svědčit liberační důvod dle § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., ve znění účinném do 30. června 2017, se Nejvyšší správní soud plně ztotožnil se závěrem městského soudu, že obsah správního spisu dostatečně podporuje závěr Úřadu o tom, že účastník řízení podmínku vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, nesplnil.

II. Nové rozhodnutí v rozsahu vymezeném Nejvyšším správním soudem

[18] Správní orgán je dle § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, vázán právním názorem, který vyslovil Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku. Úřad byl proto nucen ve věci znovu rozhodnout a od uložení správního trestu upustit v souladu s novou, pro účastníka řízení příznivější, právní úpravou, která vešla v účinnost až po právní moci rozhodnutí Úřadu č. j. SPR-2298/10-61 ze dne 21. června 2016 napadeného správní

žalobou u městského soudu. S ohledem na zásady hospodárnosti a rychlosti správního řízení vyjádřené v § 6 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve věci rozhodl odvolací orgán.

[19] Na základě všech výše uvedených skutečností proto odvolací orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nelze odvolat.

Praha 14. května 2020

otisk úředního razítka

JUDr. Ivana Janů
předsedkyně
(podepsáno elektronicky)